

FOTO: PABLO MARTINEZ MONSIVAIS

What's your brain age? [Back](#)

See how larger portions of these brains are being put to work?

C

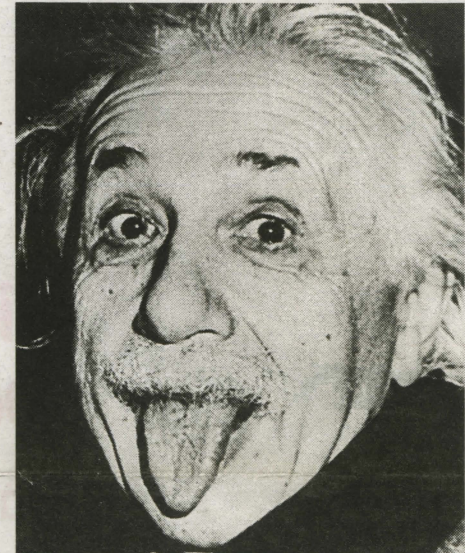
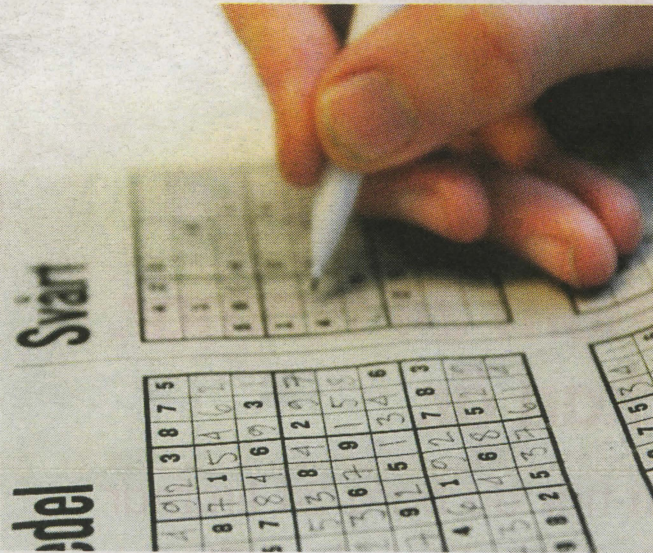
D

..

Supermario byts mot sudoku och "Dr Kawashima's brain training", Bush byttes mot Obama. Vi har till och med bytt kostvanor för att främja intelligensen med bland annat jordgubbar och blåbär. IQ väger numera tyngre än musikalisk eller atletisk talang, det märks till exempel på att Mensas medlemsantal har tiodubblats under 2000-talet.

numera yngre än musikalisk eller atletisk talang, det märks till exempel på att Mensas medlemsantal har tiodubblats under 2000-talet.

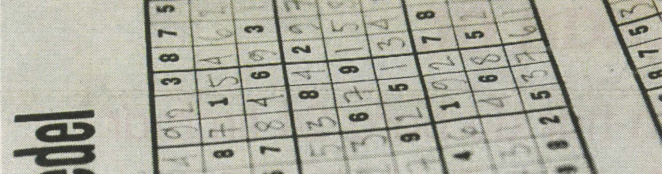

FOTO: JESSICA GOW

Hjärncellerna gör comeback

Efter en lång period i skuggan av det ytliga och banala börjar det våras för intelligensen. Kunskap står nu högt i kurs. Tiden då det räckte att se bra ut i teve är snart förbi.

Den femtonde april i år kraschade Högskoleverkets servrar av alla ansökningar. Det har visserligen hänt förr, eftersom myndighetens datasystem inte tillhör den högre skolan. Men den här gången dolde sig ett rejält trendbrott bakom haveriet. Antalet ansökningar till akademiska utbildningar ökade med tjugo procent i år.

–Krisen, fnyser någon. Det beror ju på lågkonjunkturen och arbetslösheten, förstås.

Men riktigt så enkelt är det inte, skulle jag vilja hävda. Samhällsförändringen har kommit smygande, men hela tiden med tydlig riktning. Fler och fler har börjat kasta fickdataspelen med Mario och gått över till hjärntrimmande sudoku. Vi äter blåbär och jordgubbar för att någon sagt att det kan ge fler synapser i hjärnan, och tv-spel som "Dr Kawashima's brain training" eller "Big Brain Academy" är inte längre otänkbara som födelsedagspresenter.

Det har blivit inne att vara intelli-

gent. Extra tydlig blev trenden i förra årets amerikanska presidentval. För åtta år sedan hade den intelligente och kunnige Al Gore svårt att slå en på den punkten inte riktigt lika välutrustad George W Bush. Bush skördade framgångar med sin folklighet och sin förmåga att säga svåra saker enklare än någon annan. Som det där att "huvuddelen av vår import kommer från utlandet". Även om just den snilleblixten kom senare.

Med Barack Obama fick USA en stjärnelev från Harvard som president, en kille vars begåvning gav rubriker redan tidigt i karriären. En kille med känsla för timing. För 2008 hade vinden vänt. Kombinationen intelligens/kunskap sågs inte längre som en barlast i den amerikanska väljarkåren.

Ett inhemskt tecken på intelligens-trenden är förstås att skolministern inte omedelbart halshuggs för sina utspel om höjda krav i gymnasieskolan. Han

bespottas inte ens för idén med profilklasser också i teoretiska ämnen på högstadiet, alltså elitsatsning på annat än, som i dag, idrott och musik.

Det kanske är naturligt. För hur genialt var det att lära en hel generation svenska barn att de enda elever skolorna vill satsa på är målsportare i fotboll och "Idol"-wannabes? Det var ingen samhällsekonomiskt självklar hit i alla fall.

På organisationen Mensa, en förening för människor med IQ över 131, bekräftar pressansvarige Fredrik Kjällander denna intelligensens revival. Mensa har nästan tiodubblat sitt medlemsantal under 2000-talet och de senaste åren märkt en veritabel boom i intresset för sina "prov-IQ-test" på nätet.

–Intelligens har absolut blivit mer inne. Fler och fler verkar odla sin begåvning och lyfta fram den i olika sammanhang, vilket var i det närmaste straffbart i Sverige tidigare. Det är glädjande, säger Fredrik Kjällander.

Vad beror det på, tror du?

–Ja, inte beror det på att vi har blivit smartare. Jag tror trenden följer med den ökade individualiseringen i samhället. Samtidigt ska man inte överdriva. Jantelagen håller fortfarande Sverige i ett stadigt grepp, menar Fredrik Kjällander.

3

TECKEN I TIDEN

- 1. Rusning** till universiteten och rusning till begåvningsföreningars IQ-test på nätet (www.mensa.se)
- 2. Högkonjunktur** för politiker som inte bara droppar balla oneliners, utan vågar visa att de kan saker. Som en Barack Obama eller en Anders Borg.
- 3. Sudoku** spåddes bli en fluga, men den boomen i hjärntrimning tycks aldrig avta.

Utbildningssociologen Donald Broady, professor vid Uppsala universitet, ser en tydlig uppvärdering av intelligensen också i skolvärlden.

–Min profetia är att det om tio år kommer att anses väldigt mycket 1900-tal att bara tala om olika undervisningsmetoder eller elevers skilda sociala och kulturella förutsättningar, säger professor Donald Broady.

–Nu börjar det gå för sig att betona elevernas olika intelligens på ett sätt som varit omöjligt de senaste femtio åren. Det beror på att man kan rättfärdiga sådana idéer genom att peka på den nya genetiken, hjärnfysiologin och neurovetenskapen.

Så synd då att svenska lärares IQ har sjunkit dramatiskt sedan nittiotalet, allt enligt en studie i lärarkårens begåvningsutveckling framlagd vid Stockholms universitet.

Men DN Söndags spanare drar till med spådomen att det vänder snart där också. För att fritt citera isländska Havamal (ca 900 e Kr):

"Bättre börda bär ingen med sig än mycket mannavett."

INGRID CARLBERG

är reporter på DN Söndag. Hon undrar hur mycket pengar svenska skolor satsat på broschyrer i fyrfärgstryck, för att locka elvaåringar till idrotts- och musikklasser.